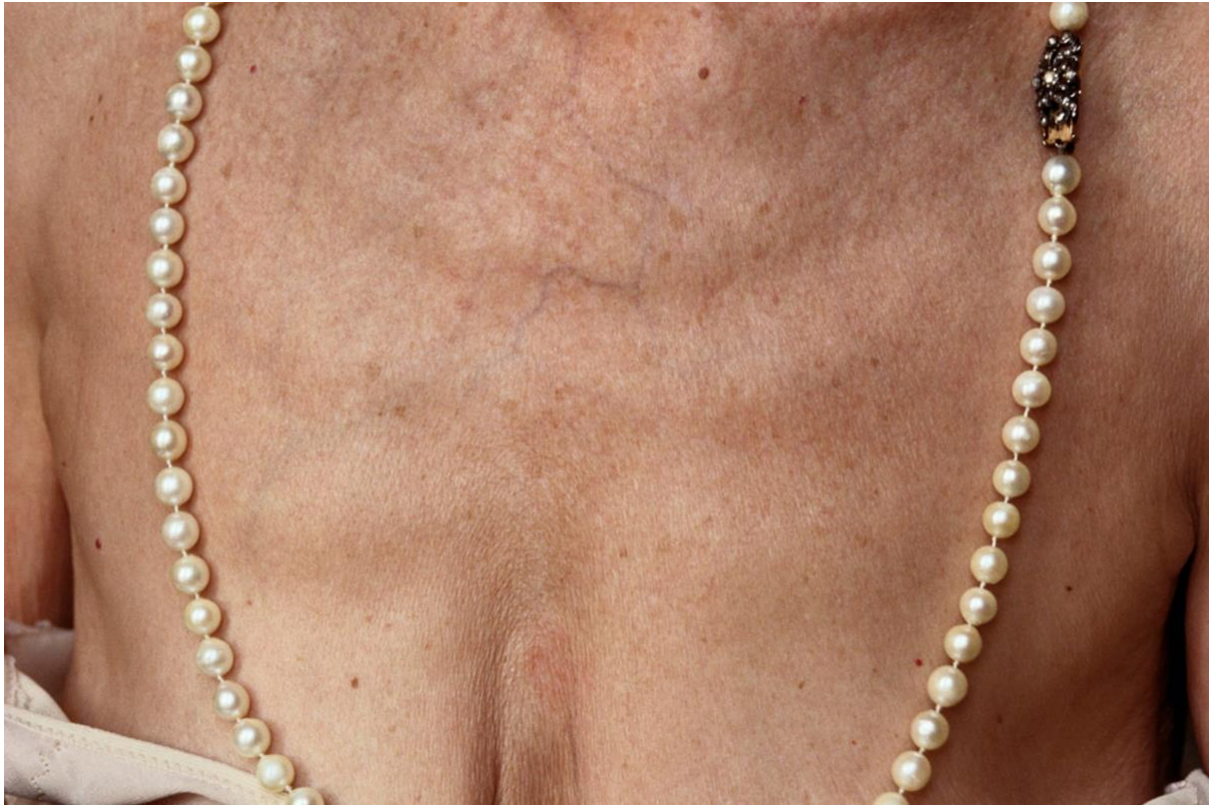

Gender, afwijkende lijven, trans mensen: alles zat 40 jaar geleden al in de foto's van outsider Diana Blok

Mother I, 1998. Blok heeft haar camera altijd gericht op mensen buiten de conventionele schoonheidsidealen en gendernormen. Beeld Diana Blok

Met haar portretten van vrijgevochten vrouwen, trans personen en homo's sneed Diana Blok (71) al decennia geleden onderwerpen aan die nu weer hartstikke actueel zijn. Dat blijkt uit het retrospectief in het Cobra Museum.

[Edo Dijksterhuis](#) 18 juni 2024, 03:01

Opgenomen in groepstentoonstellingen en afgedrukt in kunsttijdschriften zorgde *Invisible Forces* begin jaren tachtig voor de opwinding die hoort bij iets nieuws. De fotoserie was gemaakt door Diana Blok en [Marlo Broekmans](#), die allebei in gelijke mate hun stempel erop hadden gedrukt – ongekend in die tijd van hyperindividualisme en grote ego's.

Maar meer indruk nog maakte de inhoud. De zwart-witfoto's tonen onder andere twee vrouwen die elkaar omhelzen alsof het een worstelpartij is en een vrouw die met haar tanden een koord om het middel van een ander aantrekt. Het is puur vrouwelijke erotiek, waar geen man aan te pas komt, niet om zich toe te verhouden of zich tegen af te zetten.

Invisible Forces is nu te zien in het Cobra Museum als onderdeel van de tentoonstelling *I challenge you to love me*. En alle kunstacademiestudenten van Nederland zouden verplicht een retourtje Amstelveen moeten boeken. Gender, collectivisme, identiteit, feminisme – alle onderwerpen waarin zij nu denken het wiel opnieuw te moeten uitvinden, zaten vier decennia geleden al in Bloks werk.

Maar zonder het retrospectief in het Cobra Museum zou ze dat kunnen ontgaan. Net als genderpionier Claude Cahun (1894-1954), die in 2020 door het Amstelveense museum uit de krochten van de kunstgeschiedenis werd gevist, is de inmiddels 71-jarige Blok lang onder de radar gebleven. Ze ontbreekt in de anthologie *Fotografen in Nederland* en heeft weliswaar nog steeds regelmatig groeps- en solopresentaties, maar tot een museaal overzicht is het tot nu toe niet gekomen.

Outsider op meerdere manieren

Bloks relatieve onzichtbaarheid is te verklaren. Ze is een outsider, op meerdere manieren. Ze werd geboren in Uruguay en woonde als diplomatendochter in verschillende Latijns-Amerikaanse landen. Toen ze in de jaren zeventig naar Amsterdam verhuisde, volgde ze geen kunstopleiding maar ging als autodidact aan de slag. Haar gekozen medium, fotografie, begon toen langzaam geaccepteerd te worden als serieuze kunstvorm maar velen zagen het nog als de beeldtaal van reclame en journalistiek.

Portrait of my mother and father, 1987. Blok woonde als diplomatendochter in verschillende Latijns-Amerikaanse landen. Beeld Diana Blok

Het vroegste werk in de chronologisch opgezette tentoonstelling bevat veel zelfportretten. En in foto's van vriendinnen Flor en Karin figureren opvallend vaak spiegels – zelfonderzoek via de ander. Maar Blok liet de valkuilen van het jeugdig navelstaren al snel achter zich en de vraag 'wie ben ik?' werd vervangen door: wat betekent het om mens te zijn, een sociaal dier dat wordt bepaald door zijn relaties met soortgenoten?

Kleine gebaren, grote betekenis

Voor de familieportretten in de serie *Blood ties and other bonds* stripte ze haar modellen van kleding en attributen, en daarmee van alles waarmee ze hun status, smaak, economische positie of overtuigingen zouden kunnen uitdrukken. Een moeder gedragen door drie tienerzonen, of drie generaties rondom een vrouw op een stoel.

Alleen met hun lichaam en blik verhouden zij zich tot elkaar. Je gaat onwillekeurig neuzen en ogen vergelijken: wie is bloed en wie van de 'koude kant'? Kleine gebaren hebben grote betekenis: een hand op een schouder, opengesperde ogen, een licht weggedraaid lijf.

Onderdeel van die serie is een moeder en zoon met dwerggroei. Hij poseert met een plastic globe als een miniatuur Atlas. Het is het vroegste teken van Bloks voorliefde voor afwijkende lichamen, en het leven dat ermee geleefd wordt.

'Ik daag je uit van me te houden.' Getatoeëerde arm van een Braziliaanse trans man. Beeld Diana Blok

Gedurende haar gehele carrière heeft ze haar camera vooral gericht op mensen buiten de conventionele schoonheidsidealen en gendernormen. In Istanboel fotografeerde ze de gay community, op de Caribische eilanden matriarchaal geleide gezinnen en trans personen in Brazilië.

Ze benaderde dit onderwerp ook op geënceneerde wijze door theateracteurs vast te leggen als hun favoriete personage van het tegengestelde geslacht. Dat leverde een schitterende reeks op met onder andere Albert Mol als Queen Elizabeth I en Frieda Pittoors als Shakespeare's slechterik Shylock.

Geen voyeurisme

Je kunt je afvragen wat Bloks foto's nou beter, aangrijpender, tijdlozer maakt dan de vele andere reportages over jonge homo's die hun seksuele identiteit ontdekken of transgender sekswerkers. Het is haar grip op de fotografie. Met krachtige kadrering kan zij een compleet verhaal vertellen door juist dingen weg te laten. Zoals in *L. shows* her recent transformation, waarin het getoonde torso vlak boven de schaamstreek eindigt en de borsten zijn bedekt door de omhoog geslagen rok.

Zelfportret in Arles, 1982. Beeld Diana Blok

Een zekere esthetiek is Blok niet vreemd maar haar foto's zijn nooit gelikt. Haar naturel manier van registreren zit dicht op de huid maar behoudt tegelijkertijd genoeg beschouwelijke afstand om geen voyeurisme te worden. Ze overstijgt het particuliere maar reduceert haar modellen daarmee niet tot symbolen. Haar foto's zijn geen goede portretten van homo's en trans personen. Het zijn 'gewoon' goede portretten.

Diana Blok: I challenge you to love me. T/m 29 september in het Cobra Museum, Amstelveen

Gender, deviant bodies, trans people: everything was in outsider Diana Blok's photos 40 years ago.

Mother I, 1998. Blok has always focused her camera on people outside conventional beauty ideals and gender norms. Image Diana Blok

With her portraits of free-spirited women, trans people and gays, Diana Blok (71) broached topics decades ago that are now heartily topical again. This is evident from the retrospective at the Cobra Museum.

[Edo Dijksterhuis](#) 18 June 2024, 03:01

"Invisible Forces," a photo series created by Diana Blok and [Marlo Broekmans](#), generated excitement and curiosity within the art world in the early 1980s. This series was not only included in group exhibitions but also featured in art magazines. What was remarkable about "Invisible Forces" was that both artists had equally left their mark on the work – an unusual collaboration in a time characterized by hyper-individualism and large egos.

But the content made an even greater impression. The black-and-white photos show, among other things, two women embracing as if in a wrestling match and a woman tightening a cord around another's waist with her teeth. It is pure female eroticism, without any male presence to relate to or oppose.

"Invisible Forces" is now on display at the Cobra Museum as part of the exhibition *"I Challenge You to Love Me."* All art academy students in the Netherlands should be required to book a round trip to Amstelveen. Gender, collectivism, identity, feminism – all the subjects they now think they need to reinvent were already present in Blok's work four decades ago.

But without the retrospective at the Cobra Museum, this might go unnoticed. Like gender pioneer **Claude Cahun** (1894-1954), who was brought out of the depths of art history by the Amstelveen museum in 2020, the now 71-year-old Blok has long remained under the radar. She is absent from the anthology "Photographers in the Netherlands" and, although she still regularly has group and solo presentations, she has not yet had a museum retrospective.

Portrait of my mother and father, 1987. Blok lived in several Latin American countries as a diplomat's daughter. Image Diana Blok

Outsider in multiple ways

Blok's relative invisibility can be explained. She is an outsider in multiple ways. Born in Uruguay, she lived in various Latin American countries as the daughter of a diplomat. When she moved to Amsterdam in the 1970s, she did not attend an art academy but started working as a self-taught artist. Her chosen medium, photography, was slowly gaining acceptance as a serious art form but was still often seen as the visual language of advertising and journalism.

The earliest works in the chronologically arranged exhibition contain many self-portraits. In photos of her friends Flor and Karin, mirrors often appear – self-examination through the other. But Blok quickly left behind the pitfalls of youthful navel-gazing, and the question "who am I?" was replaced by: what does it mean to be human, a social animal defined by its relationships with others?

Small gestures, great significance

For the family portraits in the *series "Blood Ties and Other Bonds,"* she stripped her models of clothing and accessories, removing anything that could express their status, taste, economic position, or beliefs. A mother carried by three teenage sons, or *three generations surrounding a woman on a chair.*

They relate to each other solely through their bodies and gazes. You can't help but compare noses and eyes: who is family and who is an in-law? Small gestures carry great significance: a hand on a shoulder, wide-open eyes, a slightly turned-away body. Part of that series includes a mother and son with dwarfism. He poses with a plastic globe like a miniature Atlas. This is the earliest sign of Blok's preference for atypical bodies and the lives lived with them.

'I challenge you to love me.' Tattooed arm of a Brazilian trans man. Image Diana Blok

Throughout her career, she has primarily focused her camera on people outside conventional beauty ideals and gender norms. In Istanbul, she photographed the gay community, on the Caribbean islands, matriarchal families, and trans individuals in Brazil.

She also approached this subject in a staged manner by capturing theatre actors as their favourite characters of the opposite sex. This resulted in a stunning series featuring, among others, **Albert Mol as Queen Elizabeth I** and Frieda Pittoors as Shakespeare's villain Shylock.

No voyeurism

You might wonder what makes Blok's photos better, more poignant, and timeless compared to many other reports on young gay people discovering their sexual identity or transgender sex workers. It is her command of photography. With powerful framing, she can tell a complete story by omitting certain elements. For instance, in "L. Shows Her Recent Transformation," the depicted torso ends just above the pubic area, and the breasts are covered by a lifted skirt.

Self-portrait in Arles, 1982. Image Diana Blok

A certain aesthetic is not foreign to Blok, but her photos are never slick. Her natural way of capturing images is intimate yet maintains enough contemplative distance to avoid voyeurism. She transcends the particular without reducing her subjects to symbols. Her photos are not just good portraits of gay and trans people. They are simply good portraits.

Diana Blok: I challenge you to love me. Until 29 September in the Cobra Museum, Amstelveen